

Sotsiaalministeerium

Meie: 09.12. 2024 nr 79

info@sm.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koja arvamus Sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruse nr 75 „Tervisekaitsenõuded erihoolekandeteenustele ja eraldusruumile“ eelnõule

Eesti Puuetega Inimeste Kojale on saadetud arvamuse avaldamiseks sotsiaalkaitseministri määrus, mis reguleerib erihoolekandeteenuste ja eraldusruumi tervisekaitsenõudeid. Täname kaasamise eest.

EPIKoda ei saa nõus olla sätetega, millega lubatakse päeva- ja nädalahoiu teenuse osutajatele ööbimisega teenuse puhul loobuda magamistoa nõudest.

Eelnõust: Paragrahvi 1 punktiga 5 täiendatakse määruse § 4 lõikega 31, mille kohaselt peavad päeva- ja nädalahoiuteenuse osutajal olema teenust saavate isikute kasutada vähemalt määruse § 4 lõike 3 punktides 1–6 sätestatud nõuetele vastavad ruumid. **Päeva- ja nädalahoiuteenuse osutajal ei pea olema magamistuba, kui elutoas või muus vaba aja veetmiseks ette nähtud ruumis on ühe teenust saava isiku kohta vähemalt 8 ruutmeetrit põrandapinda. Nõude kehtestamisel on lähtutud sellest, et kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihooldusteenuse osutajal peab teenust saava isiku kasutada olema magamistuba, kus isiku kohta on vähemalt 6 ruutmeetrit magamistoa põrandapinda ja lisaks elutuba või muu ruum vaba aja veetmiseks arvestusega, et ühe teenust saava isiku kohta on ruumis vähemalt 2 ruutmeetrit põrandapindala. Päeva- ja nädalahoiuteenuse osutajatel ei ole sageli isikutele kasutada anda eraldi magamistube, kuid sel juhul peab teenuse osutamise ruum olema isiku kohta vähemalt 8 ruutmeetrit suur.**

Paragrahvi 1 punktiga 6 täiendatakse määruse § 5 lõikega 11, mille **kohaselt juhul, kui teenust saav isik vajab voodikohta, peab päeva- ja nädalahoiuteenuse osutaja tagama talle sobiva voodi ja tema soovi korral voodite eraldamiseks vaheseina, kardina, sirmi või muu ruumi liigendamist võimaldava vahendi kasutamise, ning ruum ja selle sisustus peavad vastama § 6 lõigetes 3 ja 4 sätestatud nõuetele ehk osaliselt samadele nõuetele, mis on kehtestatud magamistoale.** Päeva- ja nädalahoiuteenuse osutaja peab suutma tagada voodikohad vastavalt samal ajal teenust saavate isikute vajadustele, kuid juhul, kui teenusesaaja voodikohta ei vaja, ei tule voodit n-ö igaks juhuks hankida.

Päeva- ja nädalahoiu teenuse eraldi teenuse loomisena Sotsiaalhoolekande seaduses pidid täienema ka määrus nr 75 selliselt, et päeva- ja nädalahoiuteenusele kehtivad kogukonnas elamise teenusele ja ööpäevaringsele teenusele sarnased tervisekaitsenõuded (Sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse (erihooletandeteenused ja elukoha aadressi muutmise) eelnõu seletuskiri).

Kehtiva määruse nr 75 järgi võib erihooletandeteenusel magamistoas elada kuni kaks erihooletandeteenust saavat samast soost isikut. Sügava liitpuudega isikuid võib ühes magamistoas elada kuni neli. Erinevast soost teenust saavaid isikuid võib ühte magamistuppa elama panna üksnes isiku kirjaliku avalduse alusel.

Kehtiv määrus sätestab erihooletandeteenusel magamistoa nõude nii kogukonnas elamise kui ka ööpäevaringsel teenusel. **Seega jääb arusaamatuks, miks eelnõu autorid võimaldavad päeva- ja nädalahoiuteenusel loobuda magamistoa nõudest olukorras, kus inimesed kasutavad ööbimisega teenust. See, et teenuseosutaja on kohustatud teenuse pakkumisel lähtuma ainult samadest ruutmeetritest nagu tehakse seda ööpäevaringsel teenusel ei ole õigustuseks, et riivatakse inimese privaatsust ja inimväärikust. Sätte sellisel kujul sõnastamine annab teenuseosutajatele võimaluse teenusekasutajaid panna ööbima ühisesse ruumi olenemata inimeste arvust (eraldades inimeste magamiskohti ainult sirmide või teisaldate vaheseinadega). Arvestades, et paljud päeva- ja nädalahoidu saavad inimesed ei saa verbaalselt ka oma soove ja vajadusi väljendada, on äärmiselt murettekitav ja põhjendamatu, et on jäetud teenuseosutajatele nii lai kaalutlusruum nõuete osas. Teenusel võib viibida inimesi, kes veedavad valdava osa kuust teenuseosutaja juures, sh ööpäevaringselt. Ei ole mõeldav, et inimestele ei ole tagatud magamistuba, eraldi puhkamise ja olemise võimalust jms.**

Lisaks tuleb eelnõu autoritel üle vaadata määruse nr 75 säte, mis lubab erihooletandeteenusel ühes toas ööbida kuni neljal liitpuudega inimesel. Võrdse kohtlemise, inimväärikuse ja inimkeskse lähenemise seisukohalt on oluline, et haavatamas olukorras inimeste puhul arvestatakse sarnaselt teistega maksimaalselt kahe inimese ühes toas ööbimise põhimõtet. Muuhulgas peaks määruse säte olema sõnastatud selliselt, et erihooletande kvaliteedijuhis tõstatatud kvaliteedinäitajad saaks täidetud – näiteks, inimese privaatsus on tagatud magamistoas, pesemisel ja tualettruumis või teenust osutatakse võimalikult inimese tavapärasest elukeskkonda (sh sotsiaalset keskkonda ja inimese erivajadusi) ning loomulikku elukorraldust arvestades. Neljakohalised magamistoad ei paku ega taga inimkesksust, privaatsust ega tavapärasest kodusarnast keskkonda. Liitpuudega inimestel on õigus viibida ja puhata rahulikus keskkonnas ja võimalikult privaatset, sõltumata piiratud võimalustest enese tahet väljendada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maarja Krais-Leosk

Tegevjuht

Kristi Kähär; Toetuste ja teenuste nõunik +372 5401 0462; kristi.kahar@epikoda.ee